

VEČERNI LIST

Cene po pošti:

za celo leto . R 84.—

za pol leta . R 42.—

za četrt leta . R 21.—

za 1 mesec . R 7.—

Za Ljubljano mesečno 7.—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Posamezna številka 60 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Komunisti delajo draginjo.

Radi železničarske stavke moka za 3 K dražja.

Bivši ravnatelj prehranjevalnega urada g. J. Jovan je napisal v »Slovencu« članek o prehrani, kjer pravi:

Razmere so postale med tem nevzdržljive. Od Velike noči do danes ni prispel niti eden transport žita v Slovenijo. Zaloge imamo tedaj vse nabavljene pred Veliko nočjo, vendar rastejo cene teh istih zalog vsak dan. Videl sem 7. aprila fakturo za moko št. 0 (ki je pa seveda vse drugo prej nego prava mulerica) po 16 K za kilogram. Nastopil je železničarski štrajk, dohaja je naravno s tem onemogočena, a je

zadosten vzrok, da se zahteva takoj drugi dan štrajka za isto moko 3 K več pri kilogramu. Če bo tako naprej, stala bo moka pred žetvijo 40 K kg.

Komunisti so pogнали železničarje v stavko, zato da bo draginja večja, nezadovoljnost večja in da njih stranka nezadovoljnejšev naraste! Nič niso vprašali železničarje, ali hočejo štrajkati, par belgrajskih prevratnikov je ukazalo štrajk. Radi njih brezvestnosti bo ljudstvo plačevalo moko za tri krone dražje. Zločinci!

Stavka v tobačni tovarni končana.

Ljubljana, 19. aprila. Danes ob 8. uri zjutraj se je delo v tobačni tovarni zopet redno pričelo. Od komunistov zapeljani moški delavci so morali na delo, ne da bi bili dosegli trohico več, kakor ono, kar je brez štrajka ob sodelovanju obeh organizacij bilo doseženo in zagotovljeno že pred štrajkom.

Ker so komunisti že med štrajkom proglasili nove zahteve, se bodo o njih vršila pogajanja — kakor se glasi poročilo iz Belgrada — šele tedaj, ko se stavkujoči vrnejo na delo. Istotako se bodo vršila pogajanja o zahtevah kršč. delavstva, ki jih je podalo, ko so bile dosežene doklade, ki jih dobi delavstvo sedaj.

Iz navedenega je jasno, da so komu-

nisti s svojo brezvestno povzročeno stavko oškodovali zapeljano delavstvo in povzročili sovraštvo in pomanjkanje v delavskih vrstah. Uspeh pa je isti, kakor je bil tisti dan pred stavko. Doklade, ki sta jih izvojevali v složnem boju obe organizaciji že pred stavko, se izplačajo takoj, oziroma do konca meseca. To je isto, kar smo mi že naznanili ob začetku stavke, pa smo naleteli na gluha ušesa.

Draginjske doklade, ki se je delavstvo solidarno borilo za nje 3 mesece, so bile rešene pred stavko.

Komunisti so svoje zapeljane reveže s stavko le sleparili in jih hočejo slepariti še sedaj, ko so tepeni.

Za Reko.

Včeraj je bil v Unionovi dvorani velik manifestacijski shod za Reko in naše neodrešene kraje, ki je bil zelo številno obiskani. Galerija in dvorana so bile natlačene polne. Shodu je predsedoval dr. Tavčar.

Prvi je govoril jugoslovanski poslanik v Pragi g. Ivan Hribar, ki je naglašal, da vlada v jugoslovanski diplomaciji popolno enotno naziranje glede naših zunanjih vprašanj in da so vse nasprotne vesti italijanskega izvora in tendenciozne. Opozarjal pa je na to, da nam dogodki, kakor so se pojavili zadnje dni v domovini, zelo škodujejo v zunanjem svetu.

V imenu JDS je govoril nato dr. Fellich-Frankheim, v imenu NSS g. Rupnik, v imenu SKS g. Mermolja in v imenu koroskih Slovencev g. Grafenauer. Vsi govorniki so naglašali, da ne moremo pod nikakim pogojem opustiti svojih zahtev na Reko, ki je za nas življenjske važnosti.

Na predlog g. Prunka, vodja ljubljanskega dopisnega urada, so bile soglasno med viharim odobravanjem sprejete naslednje resolucije:

Jugoslovani, zbrani dne 18. aprila 1920 na medstrankarskem zboru v Ljubljani poudarjajo, da je posest Reke in njene luke ne glede na njeno pripadnost po narodnosti, ki je po pretežni večini jugoslovanska, za gospodarski in kulturni razvoj našega kraljevstva tako nujno in neobhodno potrebna, da ne more priti nikdar in nikoli do znosnih sosednih odnosov med našo državo in Italijo, ako bi se Reka z lukjo in okolico ter kvarnerskimi otoki ne prisodila naši državi.

Zato tudi z ogorčenjem odklanjajo domnevanje, da bi katerikoli jugoslovanski odgovorni činitelj sploh mogel ali smel pristati na to, da pridejo Reka in njena okolica ter kvarnerski otoki pod italijansko suvereniteto. Ves jugoslovanski narod dela te činitelje odgovorne za vsakršne popuščanje v tem vprašanju.

Zahtevajo ponovno v svojem in v imenu vsega tlačenega in zatiranega naroda v zasedenem ozemlju, da se reši celo sporno vprašanje med Italijo in našo državo ne potem vsiljenega diplomatskega kompromisa, ki bi obsodil nad 400.000 naših ljudi v italijansko sužnost in ki nam hoče odvzeti še zadnji pripravi izhod na morje, temveč potem plebiscita, v katerem naj dobi izraza neskajljiva volja naroda, ki prebiva od pamtiveka na spornih ozemljih, to je na slovenskem Koroskem, na Go-

riškem, v Trstu, Istri in v Dalmaciji.

Opozarjajo evropsko in ameriško javnost, na naravnost nezaslišano nečloveško postopanje italijanskih okupacijskih oblasti s slovenskim in hrvaškim ljudstvom v zasedenem ozemlju, na postopanje, ki bi je naravnost v obraz vsakemu najprimitivnejšemu pojmu človečnosti, kulture in pravice. To postopanje bo vzgojilo, ne po naši krivdi, nespravljivo irredento, ki bo vedno tvorila nevaren vir za nove krvave zapletljive.

Zborovalci naprošajo deželno vlado, da sporoči te njihove želje in proteste osrednji vladi v Belgradu, kakor tudi naši delegaciji na mirovni konferenci.

Izjava SLS.

SLS je poslala predsedništvu shoda nastopno izjavo:

Predsedstvu manifestacijskega shoda v Unionu 18. aprila 1920 v Ljubljani. Blagovolite gosp. predsednik, vzeti na znanje in sporočite zborovalcem naslednjo izjavo:

SLS je na svojem velikem zborovanju zaupnikov, ki se je pravkar vršilo za svoje programatične točke, slovesno sprejela naslednjo izjavo:

SLS stoji slejkoprej na stališču, da mora biti ujedinenj in državi SHS naš celokupni narod in je proti vsaki cepitvi naših narodnih sil v tuje države. Odločno protestira zato proti nameravani odločitvi mirovne konference v Parizu, da bi država SHS izgubila kompaktno slovensko Goriško, Trst z okolico in Istro ter na Koroskem Ziljsko in Kanalsko dolino. Protestiramo proti italijanskemu imperializmu, ki stega svoje pohlepne roke celo po Reki, dalmatinski obali in naših dalmatinskih in istrskih otokih. Kot najmočnejša zastopnica slovenskega ljudstva in tudi ljudstva v omenjenih pokrajinah ne bo nikdar priznavala vsiljene meje in bo delala vedno na to, da se krivica, storjena našemu narodu, na podlagi narodnega principa popravi v narodno in državno blagobit. V tem zmislu pozdravljamo to manifestacijsko zborovanje in mu želimo najboljšega uspeha.

Ljubljana, 16. aprila 1920.

Dr. Kulovec. — Remec.

Sirite „Večerni list“!

Militarizacija železničarjev.

Po naredbi F. Dj. O. Broj 117.048 od 17. t. m. ministra vojne in mornarice vpokliče šef vojno-železniške inspekcije Vrhovne Komande v Zemun vse one železničarje obveznike prvega in drugega poziva, in sicer, kateri so v starosti od 21. leta ekskluzivno do inkluzivno 38. leta na dvomesečno orožno vajo v vojno-železniško službo v svrhu izvršitve demobilizacije.

Obvezniki se morajo odzvati pozivu in se zgledati takoj pri svojem pristojnem železniškem načelniku, a najpozneje do torka, dne 20. aprila do 8. ure. Razglas velja kot pozivnica.

Kdor se ne odzove pozivu, se smatra dezertirjem in bo kaznovan po vojaškem sodu.

Vpoklicani železničarji so podrejeni novo formirani vojno-železniški komandi Ljubljana. Za komandanta je imenovan od Vrhovne komande major Jurij Deisinger. Vojno-železniška komanda Ljubljana. Major Jurij J. Deisinger.

Vpokojujemcem južne železnice zvišana pokojnina za 500 odst.

Od ministrstva za promet v Belgradu je došla 17. t. m. naslednja brzojavka:

Upokojujemci južne železnice so že večkrat zahtevali povišanje pokojnine. Prometni minister dr. Korošec se je za to zadevo zavezal pri generalnem ravnateljstvu južne železnice. Zastopniki tega ravnateljstva, ki so se pred kratkim mudili v Belgradu zaradi pregovorov v tej stvari, so izjavili, da bo generalno ravnateljstvo odobrilo povišanje prejemkov upokojujemcev sorazmerno z njihovo pokojnino, in sicer tako, da bo povišanje pri onih, ki imajo najmanjše prejemke, znašalo 500 %, potem pa se bo povišanje postopno zmanjševalo sorazmerno s prejemki, tako da bo povišek pri najvišji pokojnini znašal 75 odstotkov.

S tem činom je sedanji minister za promet dr. Korošec najlepše dokazal svojo skrb za dobrobit delavstva, da ugodni vsem upravičenim zahtevam delavstva.

Železničarska stavka.

Zveza transportnih in prometnih delavcev, ki je komandirala železničarsko stavko, se je končno vendar-le spomnila prave poti za doseg svojih zahtev in je poslala dva zastopnika k prometnemu ministru dr. Korošcu. Ta dva sta ponudila pogajanja in rekla, da bi se stavka končala pod temi-le pogoji: 1. da se začasni pravilnik za železniške profesioniste in delavce umakne; 2. da se vzpostavi začasni protokol sporazuma in da ostane v veljavi, dokler se ne izdelajo nove uredbe; 3. da se povišajo dne in plače sorazmerno z naraščajočo draginjo; 4. da se ravnateljstvo južne železnice obveže, da bo tudi ono postopalo po sklenjenem sporazumu; 5. da se zopet sprejmejo v službo vsi oni železniški uslužbenci in delavci, ki so stankali, ter da se proti njim ne uvede nobena preiskava in da se ne kaznujejo. Na to je dr. Korošec odgovoril, da naj se delavstvo takoj vrne na delo, ker se je stavka začela brez vsake napovedi; o umaknitvi začasnega pravilnika in uveljavljanju bivšega protokola ne more biti govora. Pač pa je ministrstvo pripravljeno na razpravljanje o gornjih točkah 3.—5. Popoldne so železničarji poslali odgovor, da naj se sporazum o 1. in 2. točki njihovih zahtev omogoči na ta način, da se v sporazumu z delavstvom izdelava nov začasni pravilnik.

Kakor poročajo iz Belgrada, bo vlada vstrajala na sklepih dr. Korošca. V železniško službo so pozvane vojaške strokovne čete in inženirji, da vpostavijo promet. Po nekaterih progah vlaki že vozijo. V Bosni in Banatu železničarska stavka plohi ni po-

polna, ker stavkajo le delavci, vozno osebo je pa ne.

LDU Belgrad, 17. aprila. »Tribuna« piše: V soboto so se vršila pogajanja o sporazumu in vzpostavitvi prometa. Uspehi se niso dosegli nikaki, vendar pa so se zmanjšale zahteve. Pogajanja se nadaljujejo. Promet se bo v manjši meri vzpostavil brez ozira na ustavitve dela. Pričakuje se, da bodo začeli najpotrebnejši vlaki voziti že v nedeljo. Vlada je pripravljena, da zadovolji materialne zahteve stavkujočih, nikakor pa ne politične. Strojni inženirji bodo z železničarji, ki so voljni delati, sprejeli nase nalogo, da stavijo v promet gotovo število parnikov in vlakov.

LDU Belgrad, 17. aprila. Kakor vse kaže, se more z gotovostjo računati, da se bo stavka železničarjev in brodarjev brzo končala, ker so se storili uspešni koraki. Prometni minister dr. Korošec se trudi, da stori vse, da pride do uspeha.

Komunistična kultura.

Komunisti so pogнали tobačno delavstvo v Zagrebu v stavko z lažjo, da je šlo tudi ljubljansko delavstvo v štrajk. V Ljubljani so pa hoteli delavstvo zavesti že preje v štrajk s trditvijo, da stavkajo tudi zagrebški tobačni delavci. Vse to je bila navadna podla laž, namenjena preslepiti delavstvo za komunistično službo. Ker kršč. delavstva v Ljubljani niso mogli prevariti in spraviti v stavko, so prišli na misel, da naj stavkajo le moški, ženske pa naj delajo. In res se je dobilo nekaj nezavednih revčkov, ki so šli na lim.

Predno pa so pričeli komunisti v tobačni tovarni stavkati, je »sodruginja« na shodu poučil govornik, kako jim je postopati nasproti kršč. soc. delavcem, ki bi prišli na delo. Priporočil jim je te-le lepe reči: »Opljuvajte jih, izpraskajte jim oči, opraskajte jih po licih ali po »frisu« ter kričite nanje in zmerjajte jih« itd. Komunistkinje so se tega nauka tudi lepo oprijele in vsled mehkebe kršč. soc. mislečih delavcev in popustljivosti tovarniškega vodstva, tudi precej nemoteno izvrševale. Posebno mačja narava krempljev se je hotela uveljaviti. Je pač resnica, da se od bika more dobiti le govedina. Od komunistične surovosti. To bo lepo življenje v komunističnih nebesih, kjer bodo plunkji in nohti »nežnega spola« igrali glavno vlogo nasproti vsem onim, ki s te vrste nebesi ne bodo zadovoljni. V Rusiji so komunisti streljali, klali in pobijali, kakor da bi bili ljudje podgane in ščurki. Koliko nedolžne krvi so prelili na Mažarskem, kjer so morili in pobijali brez sodbe in brez dokaza kake krivde. Od komunistov tolikokrat pogreta »španska inkvizicija«, je morala biti samo mala igrača napram terorju in moriji komunistov v prosvetljenem dvajsetem stoletju. Ali je to bratstvo, ali je to ljubezen do bližnjega? Ali je to v interesu delavnega ljudstva? Ali je tako barbarsko krvavo delo morda v čast in dobro ime delavskega stanu? Ne eno ne drugo: To je delo satana v pogubo poštenja in značaja. Satansko delo je, ščuvati delavce na poboje in zaničevanje tovarišev, ki imajo drugačne nazore. Tako barbarsko delo tudi ne more imeti kakih trajnih uspehov in naj se skriva še za tako zvito zamišljene fraze. Kakor pomilujemo pijanca, ki v pijanosti na javni cesti razsaja in sramoti lastno človeško lice, tako so pomilovanja vredni vsi, ki nahujskani in pijani šovinizma, napadajo in blatijo poštene tovariše in s tem mažejo in ponižujejo delavski stan.

Krščanski socialisti so se soglasno izjavili, da ne bodo štrajkali, in so o tem lojalno obvestili gospode komuniste. S to izjavo so se kršč. soc. delavci izjavili za neinteresirane na nadaljnjih postopkih komunistov, posebno ker so do tedaj delavci vedeli, da so v Belgradu že priznane po vodstvu tovarne predlagane draginjske doklade. Povsodi je med poštenimi ljudmi navada, da se take izjave — posebno samostojnih organizacij upoštevajo. Toda kakor se vidi, imajo komunisti o tem drugo mnenje, ki je precej podobno ošabnim in

nezrelim pobalinom, ki kriče in se pridušajo, češ: mi smo mil ter mečejo kamenje na mirne in dostojne srečevalce. Tako ne more in ne sme iti dalje. Čast in ugled delavskega stanu zahteva, da se iztrebi komunistična posurovelost in poneumnjenje delavstva.

Dolžnost in naloga vseh poštenih ljudi je, da se neustrašeno postavijo v bran nasilnemu barbarstvu komunistov. Rešiti se mora poštenje, čast in svoboda, katero ubija sedaj podivjani komunizem. Mi hočemo izobrazbo in ne barbarizma. — J.

Kje je vzrok?

Draginja raste dan na dan. Živil čim dalje bolj primanjkuje. Boda in skrb delavnih slojev je vedno večja. Nezadovoljstvo narašča, kakor reka po hudem naliivu. Vse čaka nestrpno rešitve. Toda rešenja ni. Nasprotno, vedno bolj se vse pogreza. Od kod to? Kaj je temu vzrok? Odgovorov imamo celo vrsto. Vsakdo si vstvarja sodbu. Eni trde, da je le vojska temu vzrok. Drugi zopet trde, da je pomanjkanje pridelovanja vzrok rastoči druginji in bedi. Tretji mislijo, da so temu krive prometne razmere, in še mnogo drugih vzrokov se navaja. Toda glavnega vzroka ne navaja skoro nihče. In ta je, da se je v strašnem vrvenju in vojnem šumu izgubilo poštenje. Poštenja ni več, in zato gorje ljudem.

Ko bi nam bila vojska vzela vse, pa bi bilo ostalo poštenje, bi bile sedanje žalostne razmere nemogoče.

Vse pleše okoli zlatega teleta ogromnih dobičkov potom verižništva, navijanja cen pridelkom in izdelkom. Vsakdo hoče bogatiti na račun drugih, ne glede na to, da s prevelikim dobičkom spodkopava blagostanje drugih. Koliko ljudi se nahaja danes med milijonarji, ki so pred par leti pričeli verižništvo z malo kronami. Na čigar račun so obogatili? Ali ne na račun javnega blaga?

Le pogledimo trgovce s čevlji! Vsi so danes bogati, ljudstvo hodi pa boso. Vsi izvozniki živili so postali premožni ljudje. Aktivni tovarnarji so zasuti z denarjem, ker prodajajo izdelke po brezvestno visokih cenah in proti ogromnim dobičkom. Kdo plača vse to? Ali ne delavno ljudstvo? In ravno to ni pošteno, da se ljudstvu po spekulantih nalagajo ogromna bremena v korist spekulantov samih. Moderni roparji, ki pod zaščito javnosti in drž. organov uničujejo blagostanje ljudstva in temelje države, se danes pri šampanjcu in slaščicah smejejo v pest lahkomišelnosti ljudstva in vlad. Tu je treba energičnih dejanj. Vsa produkcija naj se takoj postavi pod javno nadzorstvo države in ljudstva. Za živila in vse druge nujne potrebščine naj se določijo primerne cene, preko katerih ne sme nihče iti.

Ob novini naj se pri velikih posestvih rekvirira žito za aprovizacijo in razdeli pod državnim nadzorstvom potom zadrug in občin konzumentom, ki sami nimajo živil. Za verižništvo ali navijanje cen, naj se določijo kazni konfiskacije premoženja in strogega večletnega zapor. Prosta trgovina in izvoz naj se dovoli samo za blago, ki ostaja čez domačo porabo.

Blago, ki prihaja iz inozemstva, naj se razpečava pod strogim nadzorstvom, kolikor mogoče potom zadrug in legalnih trgovcev, katerim se določa tudi dobiček potom kontrole.

Na tak način bo mogoče omejiti nepošteno spekulacijo in obvarovati ljudstvo škode in gospodarskega propada. Treba je krepke roke, ki naj ustvari poštenju prosto pot.

PROTIDRŽAVNA AGITACIJA KOMUNISTOV.

LDU Belgrad, 17. aprila. »Tribuna« objavlja brzojavko iz Subotice, da je v Novem Sadu in tudi v Subotici in Pančevu poleg železničarske začela obča delavska stavka. Ker so v stavko vmešani tudi anacionalni nemški in madžarski elementi, bodo verjetno v najkrajšem času zatvorili vse komunistične organizacije v teh krajih, da se zagotovi red in prepreči vsaka protidržavna akcija. V teh mestih za sedaj vlada red.

SEJE PARLAMENTA ODLOŽENE.

LDU Belgrad, 17. aprila. »Tribuna« piše pod naslovom »Predsedstev parlamenta«: Vseled železničarske in broderske stavke poslanci ne bodo mogli v pravem času priti v Belgrad in je vsled tega verjetno, da se bodo morale seje odložiti toliko časa, dokler se ne vzpostavi promet. Dotlej bo ostalo vprašanje o sporazumu nerešeno, ker morajo sporazum odobriti tudi poslanski klubi. Glavni točki v tem sporazumu mora biti: Sprejem volivnega zakona in načrt za ustavo.

ZUNANJE ZASTOPSTVO JUGOSLAVIJE.

LDU Belgrad, 17. aprila. »Politika« piše pod naslovom »Jadransko vprašanje«, da vlada še ni sprejela končnega sklepa o instrukcijah, ki jih mora dati našemu delegatu na mirovni konferenci, g. Radoviću, temveč mu jih bo dala tekom tega tedna.

G. Radović bo moral do Trsta odpotovati v avtomobilu, ako železničarska stavka do tedaj ne bo popustila. Minister za zunanje stvari dr. Trumbić, ki se je bil podvrnil operaciji, ne more zapustiti svoje sobe, ravno tako g. Pašić leži in ne bo še mogel kmalu v Pariz. V tem primeru bodo zastopali našo kraljevino na konferenci v San Remu Žolger, Vesnić in Radović.

STAVKA AVSTRIJSKIH ŽELEZNIČARJEV.

LDU Dunaj, 18. aprila. (DKU) Promet na južni železnici se snoči ni vzpostavil, kakor se je pričakovalo. Zborovanje uslužbencev južne železnice, ki je bilo na dunajskem južnem kolodvoru, je, kakor javljajo listi, sklenil, nadaljevati stavko do popolne ugoditve zahtev uslužbencev. Kakor poroča »Neue Freie Presse«, se je stavka razširila tudi na zapadno železnico, kjer je osebe v St. Poeltnu in Amstettenu pričelo stavkati.

ARETIRANI ŠTRAJKOVCI V AMERIKI. LDU Berlin, 18. aprila. (DKU) »Freiheit« javlja: V Chicagu je bilo aretiranih 24 voditeljev stavke.

D'ANNUNZIO — BOLJŠEVIK.

LDU Lugano, 17. aprila. (ČTU) Kakor piše »Avanti«, je D'Annunzio po svojih tajnikih poizkušal dobiti podporo pri tržaški socialistični stranki, da bi na Reki izklical sovjetsko republiko.

PREMOG PODRAZEN.

LDU Moravska Ostrova, 17. aprila. (ČTU) Ker se je rudarjem zvišala draginjska doklada na 40 %, stane od 4. aprila dalje meterski stot premoža 30 kron od jame.

EKSPRESNI VLAK CARIGRAD.

LDU Belgrad, 17. aprila. Francoska vlada je zahtevala od naše vlade, da se ekspresni vlak, ki vozi med Parizom in Belgradom, podaljša do Carigrada in Aten, ker se je pokazala potreba za hitrejšo potovanje, posebno za potnike, ki potujejo v trgovskih poslih.

CENZURA V ITALIJI.

LDU Berlin, 18. aprila. (DKU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Lugana: Po naredbi ministra za pošto bodo časopisne brzojavke v zavezniške, nevtralne in nekdanje sovražne države podvržene cenzuri ministrstva za notranje posle.

OBSOJENI PRINC.

LDU Lyon, 17. apr. (Brezžično.) Berlinsko sodišče je obsodilo princa Joahima vsled znane afeze v hotelu »Adlon« na 500 mark, kapitana Platena na 200 mark in princa Hohenloheja na 1000 mark kazni. Nemško levičarsko časopisje ostro kritikuje to razsodbo. »Vorwärts« smatra naslov »kraljevske Visokosti« — kakor je sodnik ogovarjal princa Joahima, za veliko neumestnost. »Freiheit« vprašuje, zakaj niso obsodili princa na izgon, češ da je razsodba sodišča preblaga.

KOMUNISTIČNA ZAROTA KAZNJENCEV.

LDU München, 18. aprila. (Dun. KU) »Korrespondenz Hoffmann« javlja uradno: Kakor doznavamo, se je pred kratkim dogladno, da se je v jetnišnici v Niederschönfeldu pripravljala veleizdajniška zarota v svrhu strmoglavjenja vlade in uvedbe republike svetov. Pred izvedbo tega načrta bi se bile razorožile domače brambore. Dne 17. t. m. pri ujetnikih v Niederschönfeldu izvršena preiskava je potrdila ta sum. Uvedla se je stroga preiskava. Javnost se bo o tej zadevi i nadalje obveščala.

BOLGARSKA.

LDU Sofija, 18. aprila. (Brezžično) Danes se je otvorilo izredno zasedanje bolgarske narodne skupščine. Predsedstvo je prevzel najstarejši poslanec Gešov. Nato so se vršile volitve predsedstva. Agrarci so oddali 117 glasov (parlament šteje 186 poslancev) za agrarca Boteva, ki je s tem izvoljen za predsednika bolgarskega sobranja. Posledica tega je bila, da so neagrarni ministri Madžarov, Burov in Danev podali demisijo.

LDU Sofija, 18. apr. (Brezžično.) Ministrski svet se je bavil z novim parlamentnim položajem in je sklenil, podati dokaz o svoji trdni in odkritosrčni volji ter izvršiti vse klavzule, ki jih mrova pogodba nalaga Bolgariji. Med drugim bo Bolgarija dobavljala Srbiji množino premoža, ki jo predvideva neuillyska mirovna pogodba.

Politične novice.

+ Dr. Lončar o marksizmu in komunizmu. Prof. dr. Lončar je eden izmed tistih naših mož, ki jih je resnost značaja in temeljitejša modroslovna izobrazba tirala proč od plehkega liberalizma, svobodnišstva, ki so se ga navžili ob Masaryku, pa tudi proč od krščanskih struj. Nove stranke niso mogli osnovati, ker so bili premalo številni in njihove ideje premalo popularne, a politično neopredeljeni niso hoteli ostati: Tako so končno več ali manj vsi krenili v tabor socialne demokracije,

kjer pa se nikoli niso čutili popolnoma domače in kjer tudi nikoli niso bili s celim srcem. To vemo o pokojnih dr. Dermoti in Ivanu Cankarju, a dr. Lončar se je pravkar oglasil v »Napreju« s politično izpovedjo, ki se glasi vse drugače, nego bi jo napisal kak pravoveren zagrižen socialni demokrat. Z ozirom na razdor med komunisti in čistimi marksisti v socialno-demokratski stranki piše Lončar: »Dvojna taktika je mogla nastati iz različnega pojmovanja načel. In tu smo pri korenini zla. Enim je marksizem nedotakljiva dogma, drugim je vir spoznavanja za daljnje proučevanje na poti družabne organizacije... Nisem nikdar prikrival, da nisem pravoveren, ampak da sem krivoverec, heretik, ki vidi sicer v marksizmu ekonomsko resnico, a odklanja njegovo filozofijo. O komunizmu pravi dr. Lončar: »Komunizem znači politično smer in metodo boja v dosego socializma. Ali bi bilo utemeljeno, da bi slepo posnemali to metodo ne glede na vse življenjske pogoje svojega naroda in njegovega delavskega ljudstva? Menda ne, ker v svoji zemlji moramo poganjati korenine in iz svojih del moramo rasti.« To ni nikak socialni demokrat in še manj komunist in je le škoda, da s svojim poštenim imenom podpira stvar, ki jo sam obsoja.

+ Saški socialisti. »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Dresdna: Pogajanja med obema socialno-demokratskima strankama Saške so dosegla sporazum. Po tem sporazumu odklanjajo neodvisni socialisti Saške vstop v koalicijsko vlado, so pa pripravljeni, sestaviti popolnoma socialistično vlado.

+ Oproščen general. Proces proti feldcigmarju Ljubičiču, ki je bil obtožen radi kršitve dolžnosti v vojni in radi 14 umorov, ki jih je dal izvršiti brez prekega sode, je končal na Dunaju s tem, da je bil Ljubičič oproščen. Oprostitev se utemeljuje s tem, da je Ljubičič ravnal na podlagi vojnega zakona v sili in da subjektivno ni imel namena moriti.

Dnevne novice.

— Ameriški admiral v Splitu. Ameriški viceadmiral Knapp je 17. t. m. po posetu pri poveljniku italijanske vojne ladje »Puglia« posetil predsednika pokrajinske vlade. Nato pa je s kontreadmiralom Andrewsom šel z avtomobilom v Sinj, da poseti poveljnika v Dalmaciji generala Dokića. Popoldne sta ameriška admirala posetila Trogir. Dne 18. t. m. je odpotoval v Dubrovnik.

— Pol milijona za kopalnice Lipik. Gospodarski finančni odbor ministrov je odobril kredit pol milijona kron za zboljšanje kopalnice Lipika, da bo moglo kopalnice Lipik s svojimi dohodki vrniti dolgovce.

— Neupravičena prodaja manufakture. Šibenik Franc iz Postojne je zaprosil na magistratu dovoljenja za agenturo in komisijsko trgovino in je pričel brez dovoljenja trgovati. Najel je v Komenskega ulici št. 16 sobo za pisarno, katero je prepuštil Tržačanoma Edmundu Palutanu in Evgenju Stegiju za skladišče manufakture, katero sta vozila iz Trsta v Ljubljano z avtomobilom in jo prodajala en gros brez dovoljenja. Osrednji verižniški urad je te dni zaplenil Tržačanoma manufakture, v vrednosti 40.000 lir in obsodil navedena Tržčana in Šibenika, kateri je pomagal prodajati manufakture, vsakega na 1000 K globe in en teden zapor.

— Valute dne 17. aprila: na z a g r e b s k i borzi: Dolarji (100) 14.000 K, avstrijske krone (100) 68 K; bolg. levi (100) 185 K; carski rublji (100) 185 K; 20 kronski zlati (1) 580 K; napoleonidori (1) 560 K; marke (100) 260 K; rum. lei (100) 270 K; švicarski franki (100) 2900 K; ital. lire (100) 735 K. — Na belgajski borzi: francoski franki (100) 556 dinarjev; angl. funti (1) 157 dinarjev; dolarji (1) 85,50 dinarjev; ital. lire (100) 160 dinarjev; rum. lei (100) 71 dinarjev; češkoslov. krone (100) 61 dinarjev; nemške marke (100) 68 dinarjev.

Ljubljanske novice.

Ij Gg. bogoslovci ljubljanskega seme-nišča naj se vrnejo 25., oziroma 26. t. m. jutraj. — Vodstvo.

Ij Seja Ljudskega odra se vrši danes ob pol osmi uri zvečer. Seja je nujna in naj se je udeležijo vsi odborniki. — Vodstvo.

Ij Otroška tragedija. Prihodnjo nedeljo ob pol osmi uri zvečer bo vpriporil Ljudski oder Schönerherrovo igro »Otroška tragedija«.

Ij V gledališču najdeni predmeti. V narodnem gledališču (opera) so se med letošnjo sezono našli naslednji predmeti: 2 zaplestnice, 4 kukala, 2 dežnika, 1 prstan, 4 moške palice, 3 denarice z manjšo vsoto denarja ter več žepnih robcev in rokavic. Vsi najdeni predmeti se dobe vsaki večer od 7. naprej pri nočnem čuvaju v opernem gledališču.

Ij Prodajo se dobro ohranjene citre. Cena 1000 K. Poizve se v I. ljubljanskem delavskem konzumu, Zaloška cesta 15.

Ij Vprašanje travnikov na ljubljanskem Gradu. Ljubljanski Grad je za vse tiste ljubljance, ki nimajo časa za dolge izprehode in se radi ognejo elegantnemu Tivoliju, kakor sploh za vse, ki si hočejo okrepiti pljuča in se naučiti solca in svežega zraka takorekoč mimogrede — dragoceno izprehajališče. Tudi za otroke ni lepšega in zdravjšega vsakdanjega izprehajališča, kakor je Grad. Le žal, da je grajski grič tako majhen, da si ljudje, kakor hitro jih je več, stopajo po maloštevilnih kratkih stezah takorekoč na noge. Namesto pa, da bi mestna uprava to sprehajališče kolikor mogoče razširila in izpopolnila, napravila nove steze, je pa sedaj z bodočo žico ogradila enega najlepših delov: Orlov vrh. To pa zaradi ubogih par kopic sena, ki ga zraste tamkaj. Tako pa pač ne gre, da bi sredi glavnega mesta morali pridelovati seno na škodo vseh drugih potreb. Saj je žalostno dovolj, da je ljubljanski Grad, iz katerega bi utegnili kako drugo moderno mesto napraviti vse kaj drugega, tako zapuščen — sedaj naj nam pa najlepša mesta še zaplonkajo zaradi par šopov — trave! Prosimo gospoda župana, naj to odredbo razveljavi in poskrbi, da bo Orlov vrh služil svojemu pravemu namenu: oddihu in okrepitvi zraka in solca potrebnih ljudi. Postavijo naj se tu in po drugih stezah in poteh nove klopi, ki jih tako manjka, da sprehajalci drugega zalezujejo, kje bo kdo drugega prehitel ali pa kdaj bo kateri vstal. To je pač najmanj, kar se more na Gradu ob današnjih razmerah storiti. Da se prepreči pokončevanje naprav in vlačuganje — kar je običajno v zvezi —, naj se pošilja na Grad zvečer policijska straža. Grad je dragocen biser našega mesta in je že vreden nekoliko skrbi in tudi stroškov.

Ij Draga smetana. Ker je zahtevala za žlico smetane na ljubljanskem trgu eno krono, za kar dajo druge prodajalke smetane tri žlice, je osrednji verižniški urad obsodil Franciško Kozamernik na 200 K globe in na tri dni zapor, smetana: en lonec je je bilo, se je zaplenila in precej prodala.

Ij Neljub prizor na Vodnikovem trgu. Dne 16. t. m. popoldne se je zgodil na Vodnikovem trgu prizor, kateri nam jasno kaže, kako smo glede na varnost celo po dnevi na slabem. Ob 15. uri je prišla služkinja Kunigunda Leban na Vodnikov trg, kjer je kupovala jajca. Ko je kupljena jajca nameravala zaviti, da jih ne pobije, stopi k njej znani ljubljanski razgrajč France Žagar in jo prične nadlegovati in ker se Lebanova ni hotela razgovarjati z nadležnim pijancem, je pričel po ženski udrihati s palico in jo tolči s pestjo, izrgal ji je celo bluzo in jo v več kosov razrezal. Popolnoma pijanega nasilneža je policija aretirala in obsodila radi pijanosti na tri dni zapor.

Ij Tatvine. Drogeristu Antonu Kancu so neznani zločinci v Linhartovi ulici izrezali iz kočije usnjato streho, vredno 1500 kron. — Francu Kosmaču je bilo ukraden raznovrstno orodje, vredno 620 kron in sicer 4 ročni primožji, 10—12 prebijačev in 1 žaga. — Zlat poročni prstan je bil ukraden gospej Lipovskovi, Pred škofijo ukraden nosi napis Karol 15. 9. 1899; vreden je 400 kron; dalje ji je bila ukradena volnena ruta sivkaste barve s frantami, ki je vredna 3000 kron. — V mestni ubožnici je bilo ukradenih mestnemu ubožcu Čudnu par moških visokih čevljev, iz črne usnje v vrednosti 250 kron. — bila Zimska suknja, vredna 1000 kron, je bila ukradena pomožnemu ordonancu Vebru v predsobi dravske divizije. Suknja je vredna 1000 kron.

Ij Iz kolodvorske policijske ekspoziture. Dvema Bošnjakoma sta bili zaplenjeni dve bodali. — V Kolodvorski ulici je bila aretovana delomrzná Rosa Fališ.

Ij Prodaja manufakture na debelo. Oblastveni organi so zaplenili dvema Tržačanoma v Komenskega ulici 16 veliko manufakture, katero sta prodajala na debelo, ne da sta imela obrtni list.

Ij Med vožnjo v vlaku ukradena je bila v vagonu na progi Litija-Ljubljana šivilji Julijani Koček ročna torba, v kateri je imela zgornji del šivalnega stroja s čolnicom, volneno ruto in nekaj belega sukanca.

Ij Kupčije proti kompenzacijam je prišel sklep v Ljubljano Alojziji Gorjupci iz Loke pri Črnomlju. Dne 26. m. m. so ga prišli pri Slonu in našli pri njem vse polno kupčijskih pogodb, dasi ni imel nobene koncesije. Sodba, katera je že pravomočno, se glasi: 5000 kron globe in 3 tedna zapor.

Ij Z ljubljanskega trga. Neža Kokalj, katera je prodajala krompir, kilo po 6 K, je bila obsojena na 1000 K globe in na en teden zapor. — Na stojnicah so organi osrednjega verižniškega urada zaplenili večjo množino kranjskih klobas, katere je »klobasar« prodajal po 10 K komad.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.